

Toegankelijke sanitaire voorzieningen in de speeltuin

Adviezen om de sanitaire voorzieningen geschikt te maken voor kinderen met een beperking.

Revisie 0.1 (concept)

Dit document geeft een overzicht van gebruiksproblemen bij toiletten in speeltuinen op het gebied van toegankelijkheid voor kinderen met een beperking. Dit document is opgesteld in het project 'SamenSpelen' van NSGK, Nederlandse Stichting voor het Gehandicapte Kind. In de bijlage 'SamenSpelen matrix gebruiksproblemen toilet_R0.1.xlsx' wordt aangegeven bij welke aandoeningen de hieronder genoemde gebruiksproblemen kunnen optreden.

Bronnen

- 1 Advies Speeltuinbende
- 2 Wenkenblad 2010-2011
- 3 Inschatting projectteam
- 4 FRR
- 5 ADA Accessibility Guidelines for Building Elements Designed for Children's Use
<http://www.access-board.gov/adaag/kids/final.htm>
- 6 Hygiënerichtlijnen voor publieksevenementen, LCHV januari 2009
- 7 Buurtfunctie terug naar de speeltuin, DSP groep iov NUSO, 2010
- 8 ITS Eisen 2008
- 9 Handboek toegankelijkheid publieke gebouwen:
<http://www.toegankelijkgebouw.be/Home/Sanitair/Toilet/tabid/89/Default.aspx>

Kruis in de onderstaande tabel aan welke mogelijke gebruiksproblemen in het toilet in uw speeltuin zouden kunnen optreden.

nr	Gebruiksprobleem en advies	Bron
1	☐ Het (invaliden) toilet is te 'steriel' of niet 'vertrouwd', sommige kinderen kunnen hier niet plassen. <i>Advies:</i> Maak het toilet vrolijker en aantrekkelijk door prenten of stickers op te hangen.	1
2	☐ Op het toilet ontbreekt een verschoontafel <i>Advies:</i> Plaats een werkblad, belastbaar met een gewicht van minimaal 60 kg en een afmeting van minimaal 1,6 m bij 50 cm.	1, 3
3	☐ Voor kleine kinderen is het toilet te hoog <i>Advies:</i> Plaats een verplaatsbaar opstapje. Voor rolstoeltransfers, zie probleem 32	1
4	☐ Voor kleine kinderen is de wastafel te hoog <i>Advies:</i> Aanbevolen hoogte: ** nog uitzoeken	1
5	☐ Drempel is te hoog in de deuropening, dit beperkt toegankelijkheid voor gebruikers van een rolstoel/rollator en van kinderen die blind of motorisch beperkt zijn. <i>Advies:</i> Abrupte hoogteverschillen (drempels en opstapjes) tot 20mm zijn toelaatbaar. Abrupte hoogteverschillen van meer dan 20 mm dienen te worden overbrugd met een helling of een lift. <i>Let op:</i> Bedenk dat een (steile) helling die een hoogteverschil overbrugt van meer dan 500 mm een groot obstakel kan zijn voor een kind in een handbewogen rolstoel. Probeer ook abrupte hoogteverschillen bij deuren en hekken te voorkomen, rolstoelgebruikers en mensen met andere loophulpmiddelen hebben hier veel last van Voor en achter elke hellingbaan moet een draairuimte van 1500 x 1500 mm zijn.	1, 2

6	<p>☐ Toiletvoorzieningen zijn moeilijk te vinden, kleur/aanduiding/markering van toiletvoorziening ontbreekt, of is niet herkenbaar van grote afstand, of is niet duidelijk/niet voorzien van een symbool dat duidelijk is voor kinderen</p> <p>Advies: Breng een – op afstand goed zichtbaar – pictogram aan, bijvoorbeeld van een toiletpot en een man vrouw. Geef het rolstoeltoegankelijke toilet aan met een pictogram van een rolstoel.</p>	3
7	<p>☐ Verharde, vlakke en brede route naar gebouw met sanitaire voorzieningen ontbreekt, egale overgangen tussen verschillende ondergronden of bij entree van gebouwen zijn belangrijk, 2 centimeter hoogteverschil kan al een behoorlijk probleem zijn.</p> <p>Advies: De looproute dient tenminste 1200 mm breed te zijn. Bij plaatselijke vernauwingen dient de vrije doorgang tenminste 900 mm breed te zijn over een afstand van maximaal 1200 mm. De looproute dient te zijn uitgevoerd in een materiaal dat een vlak liggend, stroef, aaneengesloten oppervlak vormt.</p>	1, 2
8	<p>☐ Toegangsdeur is te smal voor rolstoel/loophulpmiddel.</p> <p>Advies: De vrije doorgang dient minimaal 850 mm breed te zijn. Bij dubbele hekken/deuren dient de vrije doorgang van één deur minimaal 850 mm breed te zijn.</p>	2
9	<p>☐ Geen alarmkoord in rolstoeltoilet net boven de vloer.</p> <p>Advies: Een alarm voor hulp integreren in de ruimte zorgt voor een grotere veiligheid. Dit alarm moet bereikbaar zijn vanaf liggende positie. Daarom wordt het (bijvoorbeeld een alarmkoord) geplaatst op een minimale hoogte van 40cm boven het vloerniveau. Verschillende systemen zijn op de markt in de vorm van een drukknoppen, een alarmkoord, sensorbeveiliging, enzovoort.</p>	1, 9
10	<p>☐ Ruimte is te klein voor manoeuvreren en parkeren loophulpmiddel. Een te kleine toiletruimte maakt het bovendien voor rolstoelgebruikers niet mogelijk om een transfer naar de toiletpot te maken en om de toiletruimte weer te verlaten. Een te kleine ruimte beperkt tot slot ouders bij de verzorging van hun kind. Vaak genoeg is de ruimte te krap, zodat de deur niet dicht kan, of kind/volwassene zich stoten aan</p>	2, 3, 8, 9

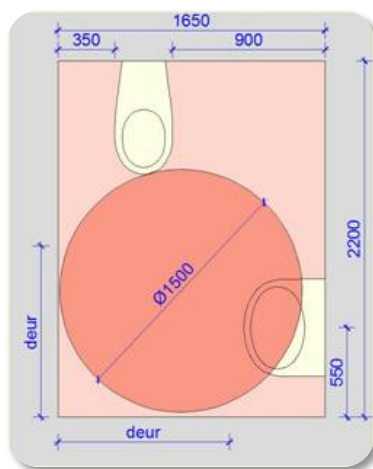
toiletrolhouder, hygiënische box of toiletrand.

Advies

De toiletruimte moet voldoende plaats bieden voor een kind dat bukt en een volwassene die ook bukt om de billen af te kunnen vegen. Er dient een draaimogelijkheid voor een rolstoel te zijn door een ruimte voor de toiletpot met een diameter van tenminste 1500mm.

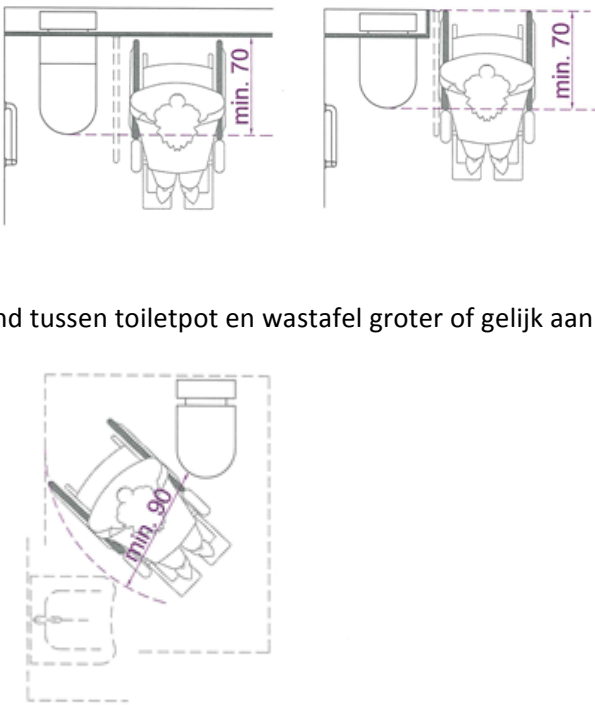
- Creëer een ruimte van minimaal 2,2 x 1,65 m.
- Kies voor een naar buiten draaiende deur
- Behoud 0,9 x 1,2 m vrije opstelruimte aan één zijde (1ste kant) naast toiletpot.
- Behoud 0,9 x 1,2 m vrije opstelruimte vóór toiletpot.
- Behoud een zgn. assistentievlak aan 2de kant toiletpot van 0,35 x 0,7 m.

Bijvoorbeeld:

De uitvoering van een hangtoilet met ingewerkte spoelbak (voorzetwand), geeft in praktijk een beperkte zitdiepte als resultaat. Een aanpassing is nodig en kan op twee manieren:

- Voorzie een toiletpot met minimale diepte van 70cm (eventueel een verlengstuk aan de achterzijde toevoegen)
- Zorg ervoor dat de voorzetwand onmiddellijk na het ingebouwde spoelsysteem (in de breedte) stopt, zo kan de rolstoel naast de uitspringende wand opgesteld worden.

	 <p>Afstand tussen toiletpot en wastafel groter of gelijk aan 0,9 m</p>	
11	<p>❑ Toegangsdeur heeft een te zware dranger waardoor kinderen niet zelfstandig naar binnen kunnen gaan. Voor mensen met loophulpmiddelen (rolstoel, rollator enz.) is het veelal niet goed mogelijk om deuren met drangers te openen.</p> <p>Advies: Wanneer er een toegangsdeur is met een dranger, mag de openingskracht niet hoger zijn dan 15 Newton oftewel 1,5 kilo. Liever geen dranger toepassen. Op de binnenzijde van de deur wordt een horizontale beugel geplaatst, zodat een persoon met een beperking de deur gemakkelijk kan dichttrekken. De beugel staat optimaal op een hoogte van 90cm boven het vloerniveau. De deur moet bovendien met weinig kracht te bedienen zijn.</p>	2
12	<p>❑ De bediening van een ronde (draai) knop vereist krachtige vingers en is niet voor iedereen bruikbaar. De deur is niet goed te openen door kinderen met een beperkte arm-hand functie.</p> <p>Advies: Handgrepen op de deur moeten makkelijk te hanteren zijn voor kinderen met een beperkte arm-hand functie, d.w.z. dat de ontgrendeling van de deur ook mogelijk moet zijn met een</p>	2, 8, 9

	<p>ander deel/gedeelte van het lichaam. Draaiknoppen zijn moeilijk, draaien en kracht zetten is voor sommige kinderen ook moeilijk. Kies daarom voor een langwerpige, horizontaal geplaatste handgreep in plaats van een knop of kies voor alleen trekken. Handgrepen op de deur moeten makkelijk te hanteren zijn voor mensen/kinderen in een rolstoel; plaats de handgreep daarom niet te hoog: bijvoorbeeld 90 cm.</p>	
13	<p>☐ Er is geen ruimte in het gebouw sanitaire voorzieningen om een andere rolstoelgebruiker te passeren en/of te draaien.</p> <p>Advies: Creëer een vrije draaimogelijkheid met een diameter van minimaal 1500 mm.</p>	2, 3
14	<p>☐ De gebruiker kan het toilet niet doorspoelen</p> <p>Advies: De spoelknop wordt duidelijk zichtbaar op de wand geplaatst. De positie én een goed contrast met de achterliggende wand is belangrijk. Het drukvlak moet voldoende groot zijn, zodat ook personen met verminderde motoriek er makkelijk gebruik van kunnen maken door deze met de vuist of handpalm te bedienen. Duwknoppen (met groter duwvlak) zijn te verkiezen boven draaiknoppen of andere systemen. Zorg ook dat de duwweerstand niet te groot is. Dit kan een knelpunt zijn voor personen met een beperkte duwkracht en voor kinderen.</p>	9
15	<p>☐ Vindbaarheid van het toilet wordt bemoeilijkt door afwezigheid van gidslijnen of geleidelijnen, tactiele aanwijzingen</p> <p>Advies: Gebruik maken van contrasterende kleuren, geluidsbronnen kunnen goede oriëntatiepunten zijn, verschillende vloerafwerkingen kunnen goede oriëntatiepunten zijn, evenals geuren....</p>	2
16	<p>☐ Te weinig kleur contrast tussen componenten in de ruimte (muur, vloer, sanitair en sanitaire hulpmiddelen) – ‘alles is wit’ – maakt het onderscheid heel moeilijk voor slechtziende kinderen en daarmee het kunnen vinden heel moeilijk en soms zelfs gevaarlijk.</p> <p>Advies: Zichtbaarheid wordt bepaald door de hoeveelheid aanwezig licht en het kleurcontrast met de omgeving. Zorg daarom voor voldoende licht en kleurcontrasten.</p>	4

17	<p>☐ Er moeten geen lage obstakels zijn waar men over kan vallen en geen hangende of uitstekende delen waar iemand (bijvoorbeeld met een visuele beperking) tegen kan botsen.</p> <p>Advies Voorkom scherpe uitstekende delen en onnodige spullen op de vloer. Hou de inrichting eenvoudig en overzichtelijk.</p>	2
18	<p>☐ Gebruiker kan zichzelf niet in de spiegel zien</p> <p>Advies: Hang een spiegel boven wastafel op 1 tot 2 m boven de vloer</p>	8
19	<p>☐ Het vloeroppervlak is (te) glad door materiaal en evt. in combinatie met water. Dit vermindert de stabiliteit bij kinderen met een loopbeperking, kleine en grote kinderen kunnen bij rennen snel uitglijden.</p> <p>Advies Kies tegels met reliëf.</p>	4, 3
20	<p>☐ Een kind met rolstoel kan niet goed bij de wastafel komen.</p> <p>Wasbak dient onderrijdbaar te zijn voor een kind in een rolstoel. De hoogte is afhankelijk van de rolstoel. Aanbevolen wordt een minimale hoogte van 600 mm.</p>	2, 9
21	<p>☐ Een volwassene met rolstoel kan niet goed bij de wastafel komen.</p> <p>Advies: Wasbak dient onderrijdbaar te zijn voor een volwassene in een rolstoel. De hoogte van de onderkant moet minimaal 700 mm zijn.</p>	9
22	<p>☐ De kraan moet zittend vanuit de rolstoel bediend kunnen worden</p> <p>Advies: ** nog uitzoeken</p>	
25	<p>☐ Toiletvoorzieningen die niet geschikt zijn voor volwassenen, dienen duidelijk herkenbaar te zijn</p> <p>Advies:</p>	2,3

	Kinderen en volwassenen moeten goed kunnen herkennen welk toilet voor hen bedoeld is, door duidelijke en goed te begrijpen symbolen.	
26	<p>☐ Kinderen met mobiliteitsproblemen vallen van de toiletpot af en kinderen met rolstoel kunnen de transfer niet maken.</p> <p>Advies: Steunen rondom toilet (beugels naast toilet) zijn soms noodzakelijk wanneer stabiel zitten anders niet mogelijk is (bijv. bij verlammingen) en noodzakelijk bij transfer vanuit rolstoel. Ter hoogte van de toiletpot worden minstens twee beugels voorzien:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Staat de toiletpot in een hoek, dan wordt aan de gesloten zijde van de toiletpot een vaste greep bevestigd op de wand. ▪ Aan de transferzijde(s) van de toiletpot zijn opklapbare beugel(s) voorzien met een lengte van 90cm. Een vaste beugel laat niet toe een transfer uit te voeren. 	4, 9
27	<p>☐ (Groot-)ouders en kinderen met mobiliteitsproblemen kunnen problemen ondervinden bij het gaan zitten en opstaan.</p> <p>Advies: Verticale steunen bij toilet (bijv. aan de muur) geven stabiliteit bij staan en opstaan.</p>	4
28	<p>☐ Er is onvoldoende ruimte om spullen/benodigdheden neer te zetten. Dat is vooral onhandig wanneer ouders hun kinderen moeten verzorgen.</p> <p>Advies: Zorg voor een leeg en schoon oppervlak van minimaal 30 x 30 om medicijnen, luiers of tassen tijdelijk op te kunnen plaatsen.</p>	4,3
29	<p>☐ Het toiletpapier is onbereikbaar voor de gebruiker van het toilet.</p> <p>Advies: Plaats (de houder voor) het toiletpapier in nabijheid van toilet, zodat het toiletpapier zittend op het toilet gepakt kan worden.</p>	4,3
30	<p>☐ De kracht om toiletpapier te kunnen afrollen is te hoog. Vaak klemmen toiletrolhouders waardoor kleine kinderen niet zelfstandig toiletpapier kunnen pakken.</p> <p>Advies: Voorkom klemmende toiletrolhouders.</p>	3

32	<p>❑ Kinderen of volwassenen kunnen de transfer van de rolstoel naar de toiletpot niet goed maken door de hoogte van de toiletpot.</p> <p>Advies: Het hoogteverschil tussen toilet (met bril omlaag) en rolstoelzitting (gemeten vanaf de vloer) moet zo klein mogelijk zijn. Voor volwassenen is een handige hoogte van het toilet (met bril omlaag): 43 – 48 cm Voor kinderen (afhankelijk van leeftijd): 28 – 43 cm Toiletbril moet doorlopend zijn (geen split in het midden), om de transfer naar toilet veilig te maken Er zijn globaal 3 soorten transfer:</p> <ol style="list-style-type: none"> Voorwaarts, met behulp van een steun aan het plafond (triangel) wordt de transfer gemaakt. Hiervoor is wel armspierkracht nodig. Achterwaarts, indien de zitting van de rolstoel weggehaald kan worden Schuin zijwaarts / hoektransfers, de toiletbril wordt hierbij gepakt om de transfer te maken <p>Bij alle transfers is het van belang dat de toiletbril stevig vastzit, omdat deze in alle gevallen zijwaartse krachten moet kunnen opvangen (zowel trek als duwkrachten). De meeste toiletbrillen zijn smal en geven weinig ruimte en stabiliteit voor de transferhandeling. Een toiletbril die in ieder geval aan de voorzijde meer grijpsteun voor de handen geeft, is een mogelijke oplossing. Er bestaat ook een revolutionair idee waarbij aanpassingen in de toiletpot en spoelfunctie het mogelijk maken om het toilet ‘met de neus naar de muur’ te gebruiken, zie bijlage figuur 1. De transfer vanuit de rolstoel vindt dan plaats door grijpsteunen achter het toilet te pakken en het lichaam vanuit de rolstoel, die recht voor het toilet staat, over het toilet heen te trekken.</p>	5

Overige advies

<p><i>Berekening belasting van de toiletten:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ een toiletbezoek voor een volwassene duurt gemiddeld 2 minuten; elk toilet kan dus 30 volwassen bezoekers per uur verwerken (exclusief schoonmaaktijd) ▪ een toiletbezoek voor een kind zonder beperking duurt gemiddeld 3 minuten ▪ ga er vanuit dat alle bezoekers éénmaal per speeltuinbezoek gebruik maken van het toilet. ▪ ga uit van een drukke dag en dat 77% van de bezoekers kinderen zijn en de rest volwassenen. <p>Stel er zijn 210 bezoekers:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ $0,77 \cdot 210 = 162$ kinderen bezoeken een toilet die dag, ▪ dat kost $162 \cdot 3 / 60 = 8,1$ uur! ▪ $0,23 \cdot 210 = 48$ volwassenen kost $48 \cdot 2 / 60 = 1,6$ uur 	<p>6, 7</p>
--	-------------

Bijlage: Diverse afbeeldingen ter inspiratie

Figuur 1

Figuur 2

Figuur 3

Figuur 4

Figuur 5

Figuur 6

Figuur 7

Figuur 8

Figuur 9

Figuur 10

